

A close-up, low-angle shot of a firefighter in full protective gear, including a red helmet and tan bunker coat. The firefighter is holding a hose and spraying a powerful stream of water towards a brick building in the background. The scene is set outdoors on a clear day.

Handleiding voor lesbezoeken

Docenten & Instructeurs

Inhoud

Inleiding.....	3
1. Uitgangspunten van een lesbezoek.....	4
1.1 De BOGO docent / instructeur heeft een professionele beroepshouding	4
1.2 Een lesbezoek wordt altijd vooraf aangekondigd	4
1.3 Een lesbezoek is ontwikkelingsgericht	4
1.4 Een ontwikkeltraject is persoonlijk	5
1.5 Een lesbezoek gaat in op agogisch-didactische vaardigheden.....	5
2 Organisatie rondom het lesbezoek	6
2.1 Vooraf aan een lesbezoek – leervragen benoemen.....	6
2.2 Tijdens een lesbezoek – sta jij centraal	7
2.3 Na afloop van een lesbezoek – reflecteren en evalueren	7
2.4 Kwaliteitsborging van het lesbezoek – enquête invullen	8
2.5 Speerpunten of specifieke thema's vanuit BOGO	8
Bijlage 1 Lesbezoek – Reflectieverslag	9

Inleiding

Voor je ligt de handleiding voor lesbezoeken. Dit document is bestemd voor docenten en instructeurs die lessen verzorgen voor BOGO. Het is belangrijk dit document vooraf aan een lesbezoek zorgvuldig te lezen, zodat duidelijk is wat je van BOGO kunt verwachten ten aanzien van een lesbezoek. Daarnaast geeft dit document ook duidelijkheid over wat er van jou wordt verwacht voor, tijdens en na een lesbezoek. Tijdens een lesbezoek wordt er vooral gekeken naar agogisch-didactische vaardigheden. Eventuele benodigde vakinhoudelijke kennis komt aan bod tijdens bijscholingen of train-de-trainer bijeenkomsten.

Dit document bestaat uit de volgende onderdelen:

- De uitgangspunten waarop een lesbezoek gebaseerd is
- De beroepshouding van een BOGO docent / instructeur
- De organisatie rondom een lesbezoek

Didactisch begeleider

Je les wordt bezocht door een didactisch begeleider. Dit is een medewerker van BOGO die deze rol naast zijn eigen functie binnen BOGO vervult. In alle gevallen zal de didactisch begeleider contact met jou opnemen voor het plannen van een lesbezoek. Hij zal met jou bespreken welke observatieformulieren gebruikt gaan worden en of er een E-Module voor je beschikbaar is ten aanzien van een specifiek onderwerp. Samen maak je verdere afspraken over de invulling van het lesbezoek en kun je vanaf dat moment met je vragen rondom het lesbezoek bij deze persoon terecht.

Waar in dit document 'hij' staat kan ook 'zij' worden gelezen.

Gedragsprotocol

BOGO heeft een gedragsprotocol heeft opgesteld, waarin staat hoe we met elkaar om willen gaan. Dit protocol is te vinden op onze site: www.bogo.nl

1. Uitgangspunten van een lesbezoek

Het algemene BOGO beleid rondom lesbezoeken wordt beschreven in het document 'BOGO beleid omtrent begeleiding onderwijsteams'. Een lesbezoek vormt een van de onderdelen van het professionaliseringstraject dat BOGO vorm geeft voor docenten en instructeurs. De kennis, houding en vaardigheden die BOGO van haar docenten en instructeurs vraagt kun je vinden in de Kwalificatiedossiers.

Een lesbezoek voor docenten vind eens per anderhalf jaar plaats en voor instructeurs eens per drie jaar.

1.1 De BOGO docent / instructeur heeft een professionele beroepshouding

Een docent / instructeur is een zelfstandig werkende professional. Je hebt de leergang BOGO docent of leergang instructeur afgerond en bent daarmee gekwalificeerd in het uitvoeren van de volgende (kern)taken: het verzorgen van lessen, begeleiden van deelnemers en begeleiden van formatieve toets momenten. Hier stopt echter jouw ontwikkeling niet. Lesgeven is een dynamisch vakgebied, waarbij vele factoren een rol spelen. Als docent / instructeur ben je een professional en werk je zelfstandig. Dit vraagt van jou de wil om je blijvend te bekwamen in je vak en dat je kritisch kunt zijn op je eigen handelen.

Volgens het levenslang leren principe blijf je je altijd door-ontwikkelen. Van BOGO mag je hierbij ondersteuning verwachten. De manier waarop je je gedraagt bij het uitoefenen van je vak als docent / instructeur, noemen we je beroepshouding. Je beroepshouding omvat veel meer dan enkel de (kern)taken die je uitvoert. Het gaat erom hoe je die taken uitvoert, in welke mate je samenwerkt, welke normen en waarden jij belangrijk vindt binnen je vak en hoe je dat tot uiting brengt.

1.2 Een lesbezoek wordt altijd vooraf aangekondigd

Een lesbezoek wordt in overleg met jou gepland. De didactisch begeleider gaat vooral in op jouw ontwikkeling als docent / instructeur en hoe je reflecteert na afloop van een les op de vaardigheden die bij het les verzorgen van belang zijn. Er wordt altijd gebruik gemaakt van een of meer observatieformulieren. Welke observatiecriteria of ontwikkelpunten de focus zullen vormen van een lesbezoek bespreek je vooraf met de didactisch begeleider.

1.3 Een lesbezoek is ontwikkelingsgericht

Een lesbezoek is ontwikkelingsgericht en richt zich op de ondersteuning bij het vormen en onderhouden van de beroepshouding van een BOGO docent / instructeur. Een lesbezoek heeft als doel inzicht te krijgen op sterke punten en ontwikkelpunten ten aanzien van jouw manier van lesgeven. Daarnaast kan een lesbezoek een moment zijn om onderwerpen of speerpunten van BOGO onder de aandacht te brengen en te monitoren. Zie ook: hoofdstuk 3.5.

1.4 Een ontwikkeltraject is persoonlijk

Jouw ontwikkeltraject is persoonlijk. Daarom wordt er voor, tijdens en na het lesbezoek tijd ingeruimd om stil te staan bij jouw persoonlijke leervragen.

Persoonlijke leervragen

Bij een lesbezoek is ruimte en aandacht voor persoonlijke leervragen of ontwikkelpunten ten aanzien van de vooraf besproken observatiecriteria. De didactisch begeleider zal hierbij vooral aansluiten bij wat voor jou belangrijk is.

- Wat heb je nog te leren ten aanzien van je beroepshouding, wat zijn je ontwikkelpunten, waar wil je naartoe?
- Hoe ga je dat doen; wat ga je doen, welke actie(s) ga je ondernemen om dit te bereiken?
- Hoe kan BOGO jou hierbij (nog meer) ondersteunen?

1.5 Een lesbezoek gaat in op agogisch-didactische vaardigheden

Op welke leergang je les kunt verzorgen in de functie van docent / instructeur hangt af van de (repressieve) functie die je bekleedt in de regio.

De kwalificatie eisen die BOGO stelt aan haar docenten / instructeurs zijn:

- je hebt de leergang docent of de leergang instructeur met goed gevolg afgerond;
- je bent gekwalificeerd in de (repressieve) functie waar voor je les verzorgd (IFV diploma);
- je bent repressief in de functie waarvoor je les verzorgd;
- je voldoet aan het inzetbaarheidsprofiel van BOGO voor de rol die je vervult.

Eigen verantwoordelijkheid

Uiteraard is in dit proces een rol weggelegd voor jou als professional; jij kunt aangeven welke ondersteuning of input je wenst om je te blijven te bekwamen in je vak.

2 Organisatie rondom het lesbezoek

Een lesbezoek kan op initiatief van BOGO worden ingepland, maar ook als je zelf behoefte hebt aan extra ondersteuning of feedback ten aanzien van agogisch-didactische vaardigheden kun je contact opnemen met de afdeling opleidingsontwikkeling van BOGO en een lesbezoek aanvragen.

2.1 Vooraf aan een lesbezoek – leervragen benoemen

De didactisch begeleider neemt vooraf aan een lesbezoek contact met je op. Dit kan telefonisch of per mail zijn. Samen plan je een lesmoment waarop het bezoek plaats zal vinden. Vooraf aan dit moment is het voor zowel jou als de didactisch begeleider duidelijk aan welke ontwikkelpunten je werkt en/of op welke vaardigheden je graag feedback zou willen ontvangen. Er wordt van jou verwacht dat je jouw leervragen of ontwikkelpunten kunt verwoorden en aan de didactisch begeleider doorgeeft (per mail of telefonisch) vooraf aan het lesbezoek. Daarnaast kan BOGO speerpunten of observatiecriteria aandragen waar de didactisch begeleider extra aandacht voor zal hebben tijdens het lesbezoek (zie voor toelichting hoofdstuk 3.5). Als dat zo is wordt dit vooraf aan het lesbezoek met je besproken en gedeeld.

Van de didactisch begeleider mag je verwachten dat hij:

- het initiatief neemt om in overleg met jou een datum voor het lesbezoek in te plannen;
- in overleg met jou bepaalt welke observatiecriteria hij zal gebruiken bij het observeren van je les of lesonderdelen;
- aangeeft of er nog speerpunten vanuit BOGO een rol spelen tijdens het lesbezoek en welke dat zijn; en, indien van toepassing,
- ondersteunend materiaal, zoals een observatieformulier of een e-module, met je deelt (per mail of in de ELO klaar zet).

Van jou wordt verwacht dat je verantwoordelijkheid neemt voor je eigen leerproces en vooraf aan het lesbezoek:

- een of meer sterke punten voor jezelf noteert en bespreekt met de didactisch begeleider;
- een of meer ontwikkelpunten voor jezelf noteert en bespreekt met de didactisch begeleider;
- met de didactisch begeleider afstemt op welke observatiecriteria en/of ontwikkelpunten de focus van de observatie zal komen te liggen;
- deelt met de didactisch begeleider hoe je de les wil gaan vormgeven (bijvoorbeeld door jouw voorbereiding op het lesplan en/of jouw aanpassingen op het lesplan van BOGO te delen).

2.2 Tijdens een lesbezoek – sta jij centraal

Tijdens het lesbezoek ligt de focus bij jou en jouw didactische vaardigheden en niet zo zeer op de organisatorische aspecten rondom een leergang of de voortgang van je deelnemers. Hiervoor zijn evaluatie momenten gepland tijdens de leergang zelf. Bij dringende zaken, die niet kunnen wachten tot een evaluatiemoment, kun je altijd contact opnemen met de opleidingscoördinator. Laat dit soort zaken niet liggen tot een lesbezoek. Een lesbezoek is niet het moment om te lang stil te staan bij verbeterpunten van het door BOGO aangereikte lesmateriaal. Uiteraard hoort BOGO wel graag welke tips of verbeterpunten je hebt. Daarom krijg je na afloop van een leergang een uitnodiging via SurveyMonkey om je evaluatiepunten te delen. Daarnaast organiseert BOGO docentbijeenkomsten om de tijd te kunnen nemen om deze verbeterpunten met elkaar verder uit te kunnen werken. Tijdens het lesbezoek is de didactisch begeleider er voor jou en het observeren en bespreken van jouw agogische-didactische leervragen.

2.3 Na afloop van een lesbezoek – reflecteren en evalueren

Na afloop van de les neem je even de tijd om voor jezelf na te gaan hoe je de les hebt ervaren en dan met name ten aanzien van de vooraf besproken leervragen en/of ontwikkelpunten. Je reflecteert op de les en vult een evaluatie formulier in na afloop van de les. Jouw ingevulde evaluatieformulier wordt vergeleken met de observatie door de didactisch begeleider. Samen bespreken jullie de overeenkomsten en verschillen die naar voren komen in een afrondend gesprek. Tot slot maken jij en de didactisch begeleider eventuele afspraken voor een volgend lesbezoek of extra begeleidingsmogelijkheden.

Van de didactisch begeleider mag je verwachten dat hij:

- jouw les observeert aan de hand van een observatieformulier en vooraf besproken criteria en/of leervragen;
- constructief feedback kan geven op wat hij jou heeft zien doen of horen zeggen met betrekking tot didactiek en agogiek;
- open vragen kan stellen om jouw leerproces te ondersteunen;
- afspraken maakt met jou over het vervolg en wederzijdse verwachtingen en verbeterpunten voor een volgend lesbezoek met je bespreekt.

Van jou wordt verwacht dat je binnen 1 week na het lesbezoek een kort reflectieverslag per mail verstuurt aan de didactisch begeleider. Reflecteren is bewust nadenken over je eigen handelen om op die manier je vaardigheden te vergroten. Dit is dan ook het doel van het reflectieverslag. In dit verslag noteer je:

- jouw vooraf benoemde persoonlijke leervragen of ontwikkelpunten;
- hoe je terugkijkt op de les die je hebt gegeven ten aanzien van de vooraf besproken observatiecriteria en/of ontwikkelpunten;
- de feedback die je hebt ontvangen van de didactisch begeleider en wat je daaraan wel of niet hebt gehad;
- op welke manier je de komende periode aan de slag gaat met dat wat je geleerd hebt of verder wil ontwikkelen;
- de gemaakte afspraken over begeleiding en ondersteuningsmogelijkheden.

Tip: je kunt hiervoor het format in bijlage 1 gebruiken.

Jouw reflectieverslag wordt vertrouwelijk behandeld en kan enkel ingezien worden door BOGO medewerkers met de rol van didactisch begeleider. Indien van toepassing kunnen eventuele vervolg afspraken die je maakt met de didactisch begeleider worden gedeeld met de opleidingscoördinator van jouw regio. Welke afspraken dit zijn, wordt altijd eerst met jou besproken.

2.4 Kwaliteitsborging van het lesbezoek – enquête invullen

Na het lesbezoek krijg je van de didactisch begeleider een uitnodiging voor het invullen van een enquête via SurveyMonkey. Deze enquête is onderdeel van de afronding van het lesbezoek en gaat in op hoe jij de ondersteuning van BOGO in de vorm van een lesbezoek hebt ervaren. Wat je invult in deze enquête wordt door BOGO gebruikt om haar lesbezoeken te verbeteren, inzicht te krijgen in ondersteuningswensen van onze docenten en instructeurs en om eventuele thema's of speerpunten te kunnen formuleren voor de (nabije) toekomst. Ook de didactisch begeleider krijgt een enquête toegestuurd waarin wordt gevraagd of er mogelijk belangrijke speerpunten, die BOGO breed van belang kunnen zijn, naar voren zijn gekomen tijdens het lesbezoek en of hij/zij verder nog aanbevelingen heeft ten aanzien van de ondersteuning van onderwijsteams.

2.5 Speerpunten of specifieke thema's vanuit BOGO

Het kan voorkomen dat BOGO een specifiek thema of speerpunt onder de aandacht wil brengen. Dit wordt dan duidelijk aangekondigd vooraf aan het lesbezoek. En, indien van toepassing, krijg je ter ondersteuning vooraf toegang tot een e-module of een bijscholing over het betreffende thema. Daarnaast ontvang je dan een apart observatieformulier dat ingaat op een specifiek onderwerp waar BOGO graag de focus van het lesbezoek op wil richten.

Een voorbeeld

Voor het studiejaar 2019-2020 is het thema Gesprekstechnieken. Uit de lesbezoeken die plaats vonden in de afgelopen periode komt naar voren dat hier behoefte aan is. Niet alleen vanuit de docenten zelf, ook de didactisch begeleider van de BOGO constateert dat het relevant is om nog eens stil te staan bij de basis gesprekstechnieken die belangrijk zijn bij het begeleiden van deelnemers, evaluaties of leergesprekken. Je ontvangt vooraf aan het lesbezoek de benodigde informatie omtrent gesprekstechnieken, zo kun je een e-module volgen en de bijbehorende observatiecriteria vast bestuderen in de ELO. De didactisch begeleider zorgt dat je bij de juiste informatie kunt.

Bijlage 1 Lesbezoek – Reflectieverslag

Naam:

Datum lesbezoek:

Naam didactisch begeleider:

Beschrijf kort hoe je terug kijkt op je eigen manier van lesgeven en licht je antwoord toe met een voorbeeld. Stuur je antwoorden en voorbeelden op onderstaande vragen per mail terug naar de didactisch begeleider die jouw les heeft bezocht. Doe dit bij voorkeur binnen een week na het lesbezoek, zodat alles nog vers in je geheugen zit.

- Wat waren jouw persoonlijke leervragen of ontwikkelpunten?
- Beschrijf kort hoe je zelf terugkijkt op jouw manier van lesgeven. Waar ben je vooral tevreden over? Wat zou je een volgende keer anders doen?
- Wat is je vooral bijgebleven van de feedback die je hebt ontvangen van de didactisch begeleider?
- Op welke manier ga je in de komende periode aan de slag met jouw ontwikkelpunten?
- Heb je nog wensen ten aanzien van ondersteuning vanuit de BOGO? Welke afspraken zijn er gemaakt voor verdere begeleiding of ondersteuning?